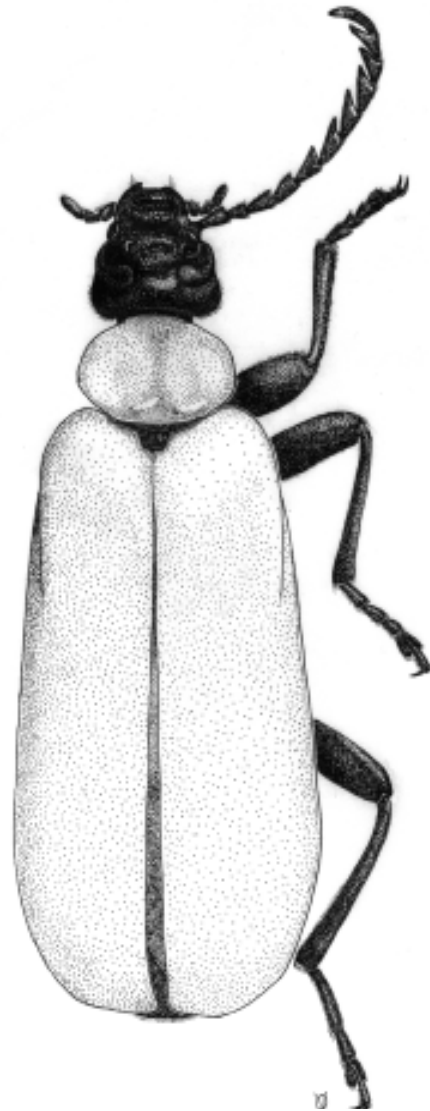

Sektie
Everts
Info **85**

Mededelingenblad van de
Sektie *Everts*
Nederlandse Entomologische Vereniging

november 2009

Bestuur van de sectie:

Jan Cuppen (voorzitter)	Buurtmeesterweg 16, 6711 HM Ede (0318-652039), jancuppen*hccnet.nl
Barend van Maanen (secret., Everts Info, website)	Kast. Annendaelstraat 31, 6043 XS Roermond (0475-324648), maanen.engels*hetnet.nl
Bas Drost (coördinator vergaderingen)	Lingedijk 35, 4014 MP Wadenoijen (0344-661440), mbpdrost*xs4all.nl
Oscar Vorst (penningmeester)	Poortstraat 55, 3572 HD Utrecht (030-2722209), vorst*xs4all.nl
Frank van Nunen	Amaliastein 113, 4133 HB Vianen (0347-376545), fvannunen*planet.nl
Meindert Hielkema	Veenenburg 6, 2804 WX Gouda (0182-532235), hielkema*kabelfoon.nl

Overige Info

Lidmaatschap	€ 7,50 per jaar, Giro 4058536 , Sectie Everts, Utrecht. Gewijzigd !: IBAN: NL95INGB0004058536, BIC: INGBNL2A
Website	www.nev.nl/everts

Adreswijzigingen

R. Jansen, Blankenbergestraat 6, 1066 TK Amsterdam, 020-6694523
 H. Boonstra, per 1-12-2009: postadres Baesjouslaan 5, 4005 GE Tiel, per 15-2-2010:
 Buorren 6, 9223 LD Houtigehage

Overleden

De heer G.J. Slob uit Kruijningen is overleden.

De Sectie *Everts* van de Nederlandse Entomologische Vereniging werd opgericht in 1988 en richt zich op de studie van de (Nederlandse) kevers. Zij is vernoemd naar de grondlegger van de vaderlandse coleopterologie jonkheer Edouard Everts (1849-1932)

Agenda

28 nov 2009	Najaarsbijeenkomst te Tilburg
27 feb 2010	Voorjaarsbijeenkomst (locatie nader te bepalen)
8 mei 2010	Voorjaarsexcursie Lage Raam e.o. (NB)
26 jun 2010	Extra excursie Beekvliet, Borculo
3-5 sep 2010	Excursieweekend te Zaandam
27 nov 2010	Najaarsbijeenkomst te Tilburg

Najaarsbijeenkomst Tilburg zaterdag 28 november 2009

De komende bijeenkomst wordt wederom gehouden in **Tilburg** in het **Natuurmuseum Brabant**. Het adres van het museum is Spoorlaan 434; dit is schuin tegenover station Tilburg! De aanvangstijd is **10.30** uur. Het museum zal al open zijn om 10.00 uur.

Ochtend

- Birgitta Wessels-Berk – Speurtocht naar *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771) en *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky, 1853) (Col.: Cerambycidae)
- Boekenveiling uit de nalatenschap van Schoemakers (lijst met titels **p. 7**)
- Nederlandse namen van keverfamilies – Oscar Vorst (**zie p. 5**)
- Het coleopterologisch jaar 2009 – Korte bijdragen door de aanwezige leden (**zie volgende pagina!**)

Middag

- **Minicursus** determinatie van **prachtkevers** (Buprestidae) door Oscar Vorst (**zie volgende pagina!**)

Tijdens de middag zullen onderzoekers van de Universiteit Utrecht afzonderlijke personen gaan interviewen en laten deelnemen aan "tagging" (zie nieuwsbrief sekte Everts 82 voor informatie of www.ikweetwatditis.nl).

Meindert Hielkema biedt kevers aan uit diverse groepen (zie volgende pagina). Daarnaast is er natuurlijk voldoende ruimte voor informele contacten: bijpraten, uitwisselen van kevers ter controle, etc, etc.

Minicursus Prachtkevers

Let op! Er zal géén materiaal worden verstrekt om te oefenen.

Neem dus je eigen (on)gedetermineerde prachtkevers mee! Een drukproef van de te verschijnen tabel zal wel kunnen worden uitgedeeld.

De prachtkever Agrilus cyanescens (foto: Tim Faasen)

Het coleopterologisch jaar 2009

Het keverjaar 2009 loopt ten einde, een mooi moment om de balans op te maken. ‘Het coleopterologisch jaar ....’ is bedoeld als een nieuw onderdeel van de jaarlijkse november-bijeenkomst. Het biedt iedereen de gelegenheid om in het kort zijn/haar belangrijkste ontdekking op kevergebied van het afgelopen jaar te presenteren. Wat was de mooiste, leukste of kleinste kever die je ving? Of, welk bijzonder biotoop of gebied heb je dit jaar bezocht? Laat het de rest van de Sektie weten!

Dit zijn de regels:

- Beperk je tot één onderwerp.
- Hou het beknopt; je hebt maximaal 5 (vijf!) minuten spreektijd.
- Er is een beamer; files aanleveren op memory stick.

Je kunt je aanmelden direct vóór aanvang van de bijeenkomst, maar als je je van te voren per e-mail (vorst*xs4all.nl), aanmeldt dan ben je verzekerd van spreektijd.

Kevers aangeboden in Tilburg

Wegens ruimtegebrek biedt Meindert Hielkema een aantal kevers aan van de volgende families: Carabidae, Silphidae, Histeridae, Buprestidae, Cerambycidae, Curculionidae, Chrysomelidae en Tenebrionidae uit het west-palaearctische gebied, tegen een vergoeding van 5 cent per stuk (onkosten spelden). Alle dieren zijn op naam gebracht en voorzien van vindplaatsetiketten.

Nederlandse namen keverfamilies

De publicatie van de nieuwe Nederlandse kevercatalogus is nu echt aanstaande. Het lijkt me een goede gelegenheid om van alle in ons land voorkomende keverfamilies een Nederlandse naam op te nemen. Voor een aantal families is dat geen probleem omdat er één enkele veel gebruikte naam in omloop is (bijv. loopkevers, kortschildkevers, kniptorren). Voor andere families zijn er soms meerdere namen in gebruik (bijv. bladkevers en bladhaantjes, glimwormen en vuurvliegjes) en moet er dus een keus gemaakt worden. Voor veel meest kleinere families is er echter geen gangbare Nederlandse naam en zal er dus eentje verzonnen of vertaald moeten worden (bijv. dwergpilkevers, kerkhofkevers of soberkevers). In dit laatste geval zijn ook de namen die een aantal jaren terug op verzoek van NEV/EIS zijn gecomponeerd in overweging genomen. Onderstaande lijst is een voorlopig voorstel. Op de bijeenkomst in Tilburg zal de gelegenheid zijn om deze lijst en de alternatieven te bediscussiëren. Hier zal ook besloten worden tot een definitieve lijst.

Oscar Vorst

Myxophaga

Sphaeriusidae - oeverkogeltjes

Adephaga

Gyrinidae - schrijvertjes

Haliplidae - watertreders

Noteridae - valse waterroofkevers

Paelobiidae - pieptorren

Dytiscidae - waterroofkevers

Carabidae - loopkevers

Polyphaga

Hydrophiloidea

Hydrophilidae - spinnende waterkevers

Sphaeritidae - valse spiegelkevers

Histeridae - spiegelkevers

Staphylinoidea

Hydraenidae - waterkruipers

Ptiliidae - haarvleugelkevertjes

Agyrtidae - dwergaaskevers

Leiodidae - truffelkevers

Scydmaenidae - valse knotskevers

Silphidae - aaskevers

Staphylinidae - kortschildkevers

Scarabaeoidea

Lucanidae - vliegende herten

Trogidae - voddenkevers

Geotrupidae - mesttorren

Scarabaeidae - bladsprietkevers

Scirtoidea

Eucinetidae - buitkevers

Clambidae - dwergkogeltjes

Scirtidae - moerasweekschilden

Dascilloidea

Dascillidae - withaarkevers

Buprestoidea

Buprestidae - prachtkevers

Byrrhoidea

Byrrhidae - pilkevers

Elmidae - beekkevers

Dryopidae - harige beekkevers

Limnichidae - dwergpilkevers

- Heteroceridae - oevergraafkevers
- Psephenidae - keikevers
- Elateroidea
  - Cerophytidae - spinthoutkevers
  - Eucnemidae - schijnkniptorren
  - Throscidae - valse dwergkniptorren
  - Elateridae - kniptorren
  - Drilidae - slakkenkevers
  - Omalisidae - kasteelkevers
  - Lycidae - netschildkevers
  - Lampyridae - glimwormen
  - Cantharidae - weekschildkevers
- Derodontoidea
  - Derodontidae - tandhalskevers
- Bostrichoidea
  - Nosodendridae - boomsapkevers
  - Dermestidae - spektorren
  - Bostrichidae - boorkevers
  - Anobiidae - klopkevers
- Lymexiloidea
  - Lymexylidae - weke boorkevers
- Cleroidea
  - Phloiophilidae - winterweekschildkevers
  - Trogossitidae - schorsknaagkevers
  - Cleridae - mierkevers
  - Melyridae - bastaardweekschildkevers
- Cucujoidea
  - Sphindidae - slijmzwamkevers
  - Kateretidae - bastaardglanskevers
  - Nitidulidae - glanskevers
  - Monotomidae - kerkhofkevers
  - Silvanidae - valse schorskevers
  - Cucujidae - platte schorskevers
  - Laemophloeidae - dwergschorskevers
  - Phalacridae - glanzende bloemkevers
  - Cryptophagidae - harige schimmelkevers
  - Erotylidae – prachtzamkevers
- Byturidae - frambozenkevers
- Biphyllidae - houtskoolzwamkevers
- Bothrideridae - knotshoutkevers
- Cerylonidae – dwerghoutkevers
- Alexiidae - haarkogeltjes
- Endomychidae - zwamkevers
- Coccinellidae - lieveheersbeestjes
- Corylophidae - dwergkogeltjes
- Latridiidae - schimmelkevers
- Tenebrionoidea
  - Mycetophagidae - harige zwamkevers
  - Ciidae - houtzwamkevers
  - Tetratomidae - winterkevers
  - Melandryidae - zwamspartelkevers
  - Mordellidae - spartelkevers
  - Rhipiphoridae - waaijerkevers
  - Zopheridae - somberkevers
  - Tenebrionidae - zwartlijven
  - Oedemeridae - schijnboktorren
  - Meloidae - oliekevers
  - Pythidae - blauwe schorskevers
  - Pyrochroidae - vuurkevers
  - Salpingidae - platsnuitkevers
  - Anthicidae - snoerhalskevers
  - Aderidae - valse snoerhalskevers
  - Scraptiidae - valse spartelkevers
- Chrysomeloidea
  - Cerambycidae - boktorren
  - Megalopodidae - tandhalshaantjes
  - Orsodacnidae - schijnhaantjes
  - Chrysomelidae - bladkevers
- Curculionoidea
  - Nemonychidae - astaardsnuitkevers
  - Anthribidae - boksnuutkevers
  - Attelabidae - bladrolkevers
  - Brentidae - spitsmuisjes
  - Curculionidae - snuitkevers

Bestuurslid Meindert Hielkema kondigt aftreden aan

Meindert Hielkema wil zijn bestuursfunctie binnen de Sektie Everts neerleggen. Hij zal zijn taak nog voortzetten tot aan de voorjaarsbijeenkomst 2010. Meindert zit sinds februari 2005 in het bestuur. Er wordt geen nieuw bestuurslid gezocht, omdat het overblijvende aantal van vijf bestuursleden statutair gezien voldoende is.

Veiling keverboeken

De onderstaande (kever)boeken, afkomstig uit de nalatenschap van A. Schoemaker, zullen tijdens de bijeenkomst te Tilburg bij opbod geveild worden. Daarnaast zal het mogelijk zijn tot twee dagen voorafgaand aan de veiling een schriftelijk bod uit te brengen. De opbrengst van de veiling komt deels ten goede aan de kas van de sekte. De boeken liggen voorafgaand aan de veiling ter inzage.

Het veilingreglement is het zelfde als bij de veiling van november 2004 (zie Info 65).

Aangeboden werken met richtprijs:

- [1] Brakman, P.J., 1955. – Kevers en hoe deze te determineren [bew.: Welcher Käfer ist das?]: 132. HB – € 8
- [2] Klots, A. B. & E.B. Klots, 1959. Knaurs Tierreich in Farben. Insekten: 350. HB – € 6
- [3] Buchsbaum, R. & L.J. Milne, 1960. Knaurs Tierreich in Farben. Niedere Tiere: 360. HB – € 6
- [4] Herald, E.S., 1961. Knaurs Tierreich in Farben. Fische: 359. HB – € 6
- [5] Clegg, J. The wonderful World of nature; studying insects: 96. – € 4
- [6] Waring, P. & M. Townsend, 2007. Nachtvinders; veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten: 415. HB – € 25
- [7] Oldroyd, H., 1966. Insects and their World. 2nd Edition: 144. PB – € 2
- [8] Boer, P.J. den, 1977. Dispersal power and survival; Carabids in a cultivated countryside: [vi], 190. PB – € 10
- [9] Klausnitzer, B., 1984. Käfer im und am Wasser. Die Neue Brehm-Bücherei 567: 148. PB – € 8
- [10] Horn, H. & F. Kögel, 2000. Käfer. Unsere häufigsten und schönsten Arten entdecken, bestimmen, beobachten. BLV Naturführer: 95. PB – € 5
- [11] Klausnitzer, B., 1981. Die Bockkäfer Mitteleuropas. Cerambycidae. 2. Auflage. Die Neue Brehm-Bücherei 499: 224. PB – € 10
- [12] Wermelinger, B., B. Forster & J.-D Godet, 2007. Borkenkäfer. Alle forstlich wichtigen Rinden- und Holzbrüter: 64. PB – € 5
- [13] Mound, L., 1989. Common insect pests of stored food products. 7th Edition: 68. PB – € 6
- [14] Leraut, P., 2003. Le guide entomologique; plus de 5000 espèces européennes: 527. HB – € 25
- [15] Boer, P.J. den, H.U. Thiele & F. Weber, 1979. On the evolution of the behaviour in carabid beetles: viii, 222. PB – € 10
- [16] Bunalski, M., 1999. Die Blatthornkäfer Mitteleuropas. Coleoptera, Scarabaeidae; Bestimmung - Verbreitung - Ökologie: 80. PB – € 15
- [17] Niehuis, M. 2001. Die Bockkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland: 604. HB – € 25
- [18] Bense, U., 1995. Longhorn Beetles, Illustrated Key to the Cerambycidae and Vesperidae of Europe: 512. HB – € 35

- [19] Brechtel, F. & H. Kostenbader (eds), 2002. Die Pracht- und Hirschkäfer Baden-Württembergs: 632. HB – € 25
- [20] Hürka, K., 2005. Brouci České a Slovenské republiky - Käfer der Tschechischen und Slowakischen Republik: [vi], 390. HB – € 25
- [21] Horion, A., 1949. Faunistik der mitteleuropäischen Käfer, Band II: Palpicornia – Staphylinoidea (Ausser Staphylinidae): xxiii, 388. PB – € 25
- [22] Reiter, E., 1912. Fauna Germanica; Die Käfer des Deutschen Reiches, IV. Band: 236, plts 129-152. HB – € 18
- [23] Cooter, J., 1991. A Coleopterist's handbook. 3rd Edition: 294p. HB – € 20
- [24] Gerstmeier, R., 1998. Checkered beetles; Illustrated key to the Cleridae and Thanerocleridae of the Western Palaearctic - Buntkäfer; Illustrierter Schlüssel zu den Cleridae und Thanerocleridae der West-Paläarktis: [v], 241, 8 pls. HB – € 30
- [25] Bílý, S., 1982. The Buprestidae of Fennoscandia and Denmark. Fauna Entomologica Scandinavica 10: 111. PB – € 30
- [26] Trautner, J. & K. Geigenmüller, 1987. Tiger beetles, ground beetles. Illustrated key to the Cicindelidae and Carabidae of Europe.: 488. PB – € 35
- [27] Schaufuss, C., 1916. Calwer's Käferbuch. 6. Aulage. Band I & II: 1390. HB – € 150
- [28] Freude, H., Harde & Lohse, 1964-83. Die Käfer Mitteleuropas. Band 1 t/m 11. HB – € 600

Schriftelijke biedingen kunnen worden
ingebracht bij Oscar Vorst,
vorst*xs4all.nl

Het aspergehaantje *Crioceris asparagi* (foto Fred Hess)

Keverboeken in 2007

Oscar Vorst

De hier gegeven opsomming van in het jaar 2007 verschenen keverboeken is verre van compleet. Boeken die alleen tropische Coleoptera behandelen of een zeer beperkte soortengroep (een enkel genus) vallen buiten het kader van deze rubriek. De vermelde prijzen zijn slechts indicaties!

BATELKA, J., 2007. – *Icones insectorum europae centralis. Coleoptera: Ripiphoridae. Folia Heyrovskyana B 7: 1-8. €8 ISSN 1210 4108*

DVOŘÁK, M. & V. VRABEC, 2007. – *Icones insectorum europae centralis. Coleoptera: Meloidae. Folia Heyrovskyana B 6: 1-12. €7*

HÁJEK, J., 2007. – *Icones insectorum europae centralis. Coleoptera: Sphaeriusidae, Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Paelobiidae. Folia Heyrovskyana B 9: 1-13. €7*

In 2007 verschenen drie nieuwe afleveringen van deze serie met foto's van Midden-Europese insecten: deel 6, over de oliekevers, deel 7, dat de ripiphoriden behandelt en deel 9, waarin de suborde Myxophaga (met als enige soort *Sphaerius acaroides*) en een aantal waterbewonende families van de suborde Adephaga (schrijvertjes, watertreders, valse waterroofkevers en pieptorren) aan bod komen. Deel 8, dat eveneens in 2007 verscheen, is een gewijzigde herdruk van deel 2 over de zwartlijven (Tenebrionidae). De kwaliteit van drukwerk en foto's is wederom van het gebruikelijke hoge niveau. Hoewel de deeltjes goedkoop zijn, zijn ze per pagina behoorlijk prijzig. Zo staan in deel 7 slechts dertien exemplaren behorend tot zes verschillende soorten afgebeeld op twee platen. Dat is meer dan een Euro per soort! Wel is als extraatje de beschrijving en afbeelding van *Ripiphorus angulatus* door Panzer (1805) opgenomen. Bij omvangrijkere delen ligt deze verhouding gelukkig minder ongunstig. Internet biedt ook goede alternatieven, waarvan de Poolse site www.biol.uni.wroc.pl/~cassidae/Colpolon/lista%20rodzin.htm niet onvermeld mag blijven.

EHNSTRÖM, B. & M. HOLMER, 2007. – *Skalbaggar: Långhorningar. Coleoptera: Cerambycidae. Nationalnyckeln till Sveriges Flora och Fauna CY 91: 1-302. ArtDatabanken, Uppsala. €49 ISBN 978 91 88506 62 7*

Dit is het eerste keverdeel in deze prestigieuze serie die de komende jaren een compleet (!) overzicht van de Zweedse flora en fauna moet gaan geven. Een zeer fraaie, verzorgde uitgave op groot formaat die alle Fennoscandische, Deense en IJslandse boktorren behandelt. Het boek is gedrukt op zwaar papier, gebonden in linnen kaft en voorzien van een leeslint. Voor de ware liefhebber is er ook een luxe uitgave met goud op snee, gebonden in rendierleder. De eerste honderd pagina's bevatten een systematisch overzicht, een rijk met foto's geïllustreerde determinatiesleutel, fotoplaten van collectiemateriaal van alle soorten op ware

grootte en een uitgebreide inleiding over de biologie. Het grootste deel van het boek wordt ingenomen door de uitvoerige soortbesprekingen, elk voorzien van een kaartje waarop de verspreiding in het behandelde gebied wordt weergegeven en een forse foto van de besproken soort. Een foto van een lachende beschermvrouwe H.K.H. Kronprinsessan Victoria maakt het geheel compleet! Op de sleutels en een korte samenvatting bij de soortteksten na is het boek in het Zweeds geschreven. Eigenlijk is dit het enige minpuntje...

FARRUGIA, S., 2007. – *Les Agrilus de France. Une clef de détermination. Clé de Détermination, Magellanes 2*: 3-125. Magellanes, Andrésy. €43 ISBN 978 2 35387 012 7

Een buitengewoon originele sleutel tot de Franse soorten van het prachtkevergenus *Agrilus*. In het totaal worden ruim 40 soorten behandeld. Determinatie gebeurt met een lastig te doorgronden systeem van onoverzichtelijke flow-schema's. Dit deel beslaat 50 pagina's. De inleiding bestaat slechts uit een toelichting op het gebruik van de 'tabellen' en de morfologie van het genus. Bij de bespreking van de soorten worden doorgaans kop, halsschild en aedeagus afgebeeld met behulp van tekeningen, die van redelijke tot goede kwaliteit zijn. Soms is van de aedeagus een foto in plaats van een tekening opgenomen. Van sommige, deels algemene soorten wordt om onduidelijke redenen slechts de aedeagus afgebeeld. Het boek besluit met een 14-tal fotografische platen van geprepareerde exemplaren. Er zijn echter slechts 12 verschillende platen want de laatste twee werden twee keer afgedrukt. De informatie over biologie en Franse verspreiding is summier. Het boek is duidelijk als determinatiewerk bedoeld. Ik betwijfel of de auteur er in geslaagd is een werkbare tabel te maken, maar bij een zo lastig genus als *Agrilus* is dit dan ook geen sinecure.

LÖBL, I. & A. SMETANA (EDS), 2007. – *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 4. Elateroidea - Derodontoidea - Bostrichoidea - Lymexyloidea - Cleroidea - Cucujoidea*: 1-935. Appolo Books, Stenstrup. €155 ISBN 87 88757 67 6

Van de in deel 4 van de Palaearctische catalogus behandelde families zijn de volgende ook in Nederland vertegenwoordigd: Cerophytidae, Eucnemidae, Throscidae, Elateridae, Drilidae, Omalisidae, Lycidae, Lampyridae, Cantharidae, Derodontidae, Nosodendridae, Dermestidae, Bostrichidae, Ptinidae (incl. Anobiidae), Lymexylidae, Phloiophilidae, Trogossitidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae, Sphindidae, Kateretidae, Nitidulidae, Monotomidae, Silvanidae, Cucujidae, Laemophloeidae, Phalacridae, Cryptophagidae, Erotylidae, Byturidae, Biphyllidae, Bothrideridae, Cerylonidae, Alexiidae, Endomychidae, Coccinellidae, Corylophidae, Latridiidae. Overigens ben ik van mening dat het ontbreken van een elektronische versie een gemis is!

LUFF, M.L., 2007. – *The Carabidae (ground beetles) of Britain and Ireland. 2nd Edition. Handbooks for the Identification of British Insects 4(2): i-iv, 1-247.* Royal Entomological Society, London. €30 ISBN 978 0 90154 686 9

Deze tabel tot de Britse loopkevers is de opvolger van de eerste druk van de hand van Carl Lindroth, verschenen in 1974 en al jaren niet meer verkrijgbaar. De huidige uitgave verschilt in meerdere opzichten van zijn voorganger. Zo is dit een van de eerste delen in deze serie die in een nieuwe vormgeving en gewijzigd (iets groter) formaat verschijnt. Opvallend is het kleurrijkere omslag en de toevoeging van 17 fotoplaten met geprepareerde kevers. Ook inhoudelijk zijn er grote verschillen. Na een korte inleiding, waarin het hoofdstukje ‘Killing and Mounting’ is komen te vervallen, volgen een ruim opgezette checklist (die ontbrak in de eerste druk) en de eigenlijke sleutels. Ook de sleutels verschillen sterk van die uit de oorspronkelijke druk. Zo begon Lindroth direct met een tabel tot de genera, terwijl Luff eerst een tabel tot de subfamilies opvoert. Luff volgt duidelijk een strikt systematische indeling, zo volgt binnen de Carabinae eerst een sleutel tot de tribus. Dat het totaal aantal pagina’s, ondanks het grotere formaat, is toegenomen van 148 naar 247, is niet alleen het gevolg van de separate soortbesprekingen die bij ieder genus nu achter de sleutels zijn geplaatst in plaats van in de tabellen geïntegreerd te zijn, maar ook van de toepassing van een grotere en ruimer gespatieerde letter, hetgeen bij een sleutel niet direct een voordeel hoeft te zijn, daar dit tot extra geblader kan leiden. Opmerkelijk is ook dat de meeste (alle?) doorgaans opvallend accurate figuren uit de eerdere druk niet zijn hergebruikt. Zo zijn de verhelderende aedeagus-figuren bij een aantal lastige *Bembidion*-soorten gesneuveld, zonder dat hier vergelijkbare figuren voor in de plaats zijn gekomen. Het totaal aantal lijntekeningen in de sleutel is zelfs iets afgenomen. Eigenlijk herinnert deze uitgave op geen enkele manier aan zijn gevierde voorloper. Of deze sleutel net zo effectief zal zijn, zal dan ook nog moeten blijken.

Barend van Maanen en Jan Cuppen, Brunssummerheide (foto: Fres Hess)

Inleveren soortenlijstjes Excursies 2009

De eerste mensen hebben zich al weer gemeld met de vraag bij wie de soortenlijstjes van de excursies kunnen worden ingeleverd. Hieronder staat het overzicht voor de excursies die dit jaar hebben plaatsgevonden. Lever je lijsten bij voorkeur aan als Orde/Klasse-export, maar ook als Excel- of Word-bestand is mogelijk. Ook kleine bijdragen van één of enkele soorten worden gewaardeerd!

Excursie	Verslag	Deadline
Voorjaarsexcursie Wisselseveen	Frank van Nunen	15-12-2009
Extra excursie Rozenburg	Oscar Vorst	15-02-2010
Excursieweekend Schinveld	Bas Drost	01-06-2010

Henk van Dijk, Mario Reget en Cor van de Sande tijdens de weekendexcursie 2009 op de Brunssummerheide (foto: Fred Hess)